

Champion technieken

Lesstart

Techniek?	Wat?	Mijn activiteit?	Activiteit leerlingen?
45 Drempel	Ontvang elke les jouw leerlingen op de drempel	Schud je leerlingen de hand, maak oogcontact, noem de naam van je leerling, spreek af en toe een leerling even kort aan: 'Wat zit je haar leuk'. Ook kan je wijzen op de begintaak, of gedragsnorm. Wanneer dit goed loopt noem je dit. Leg zo contact met <u>elke</u> leerling persoonlijk en laat zien dat jij de serieuze, energieke en bekwame docent bent.	Nemen begroeting in ontvangst en gaan doen wat de bedoeling is.
20 Begintaak	Begin de les met een warming-up	Print of projecteer een korte opdracht tijdens de inloop van de les, zorg dat alles startklaar is bij de bel. Begroet de leerlingen op de drempel (zie techniek 45). Na afloop bespreek je vragend de opdracht (zie techniek 33). Drie tot vijf minuten taak maken, zelfde tijd nabespreken. De klassikale lesopening vindt daarna pas plaats.	Leerling kennen de routine van jouw les en gaan direct in stilte en alleen aan de slag met hun begintaak.
15 Geen excuses	Laat zien dat hard werken en intellectuele diepgang een uitdaging zijn en leren leuk maken	Taboe-uitspraken (negatief, noodzaak tot leren buiten leerling leggend) vermijden: -'Jongens ik weet dat het saai/slaapverwekkend is, maar...' -'Voor de toets moeten we ... leren' Maak de stof toegankelijk: -Sluit aan bij de belevingswereld van de leerlingen -Gebruik stimulerende zinnen als: 'Hier ga je nog veel profijt van hebben, want...' 'Veel mensen snappen ... niet, maar jullie straks wel!' etc.	De leerling leeft in een omgeving die hem zelfvertrouwen geeft (ik weet dat ik dit straks kan) en zal daarom mijn best doen om dit te leren
16 Begin aan het eind	Omschrijf je doel, bedenk hoe je dat bereikt en kies dan pas lesactiviteiten	Foute ontwerpvraag: 'Wat gaan mijn leerlingen vandaag doen?' Goede ontwerpvraag: 'Wat moeten mijn leerlingen aan het eind van de les kunnen?' Je kunt benoemen waarom je behandelt wat je behandelt en welk element dit is van het grotere doel. Lees over het formuleren van doelen techniek 17 in het boek	

Instructie

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?	Activiteit leerlingen?
21 Stap voor stap	Deel ingewikkelde taken op in behapbare stukjes zodat de leerling het proces doorziet.	Complexe vaardigheden bestaan uit bouwstenen. Wanneer je weet hoe jouw vak is opgebouwd kan je leerling coachen op het beheersen van de bouwstenen. -Formuleer het te behalen doel -Bedenk de tussenstappen, maak ze visueel (kaartenlijn, beslisboom, etc.) -Geef elke stap een naam, het acroniem is dan goed te onthouden -Leg een eventuele moeilijke tussenstap klassikaal uit	De leerling vertrouwt op een recept/ routekaart en kan door het opvolgen van de tussenstappen zelf het doel behalen

3.4 dvn Werkvorm- procedures	Elke instructie bestaat uit twee hoofdonderdelen: de procedure en de inhoud.	Geef bij een instructie altijd eerst de <u>procedure</u> (tijd, met wie?, hoe?, evaluatievorm - te onthouden aan de '4 s-en': staartklok, samen?, stappen, sluiten) en dan de <u>inhoud</u> (de vakinhoudelijke kant) van de opdracht. Voorbeeld: Jullie krijgen 9 minuten om de tekst alleen te lezen en er 2 zinnen en 2 woorden over op te schrijven . Als je er niet uitkomt steek je je vinger op. De opgeschreven zinnen en woorden vraag ik aan een aantal van jullie na 9 minuten terug. Als je eerder klaar bent, begin je aan de opdracht in je boek. Hierna volgt pas de uitleg welke zinnen en woorden er opgeschreven moet worden (inhoud)	Kunnen door de geboden structuur beter tot actie komen
------------------------------------	--	---	--

Vragen stellen

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?	Leerlingen:
1 Schaf ja/nee-vragen af	Vervang retorische vragen door objectievere manieren van onverwacht vragen	Ja/nee vragen leiden vaak tot onbetrouwbare antwoorden. Dus niet: "Snappen jullie dat?" Voorbeeld: Morgen is de toets. Steek je hand in de lucht en geef met het aantal vingers dat je daarbij opsteekt aan hoe zeker je bent van succes op de toets. 5 vingers is groot vertrouwen.	Worden geholpen om te laten zien wat hun kennisniveau is.
2 Doelgericht vragen	Stel in korte tijd een reeks snelle, zorgvuldig gekozen, open vragen die gericht zijn op strategisch inzicht in je klas	Kies één of twee overgangsmomenten in de les om een setje (a 2 minuten) doelgerichte vragen (max. 6) te stellen. Je meet het kennisniveau door deze frequente en strategische steekproefjes te doen. Houdt tempo, bereid schriftelijk voor, kies gericht de antwoordgevers (mix tussen zwakke en sterke leerlingen). Leerlingen die hun hand opsteken weten het antwoord waarschijnlijk al en maken de steekproef minder betrouwbaar.	Bedenken antwoord en geven dit bij het horen noemen van hun naam.
5 Laat maar zien	Stop met het trekken van antwoorden uit passieve leerlingen, laat hen bewijzen dat ze de stof begrijpen.	De docent stelt een vraag en elke leerling moet hierop antwoorden door tegelijkertijd hun antwoord te laten zien in handgebaren (duim omhoog is waar, of 1 vinger omhoog is a), wisbordjes, of door digitale tools.	Tonen hun misconcepties
11 Weet niet geldt niet	Maak van 'Ik weet het niet-momenten' een succes door leerlingen die geen antwoord weten, zich oefenen in het vinden van het juiste antwoord	Zodra een leerling geen of onjuist antwoord geeft op jou, paas je de vraag door naar een andere leerling. Zodra het goede antwoord is gegeven, of een goede hint, paas je de vraag weer terug naar de eerste leerling die afhaakte. Nu kan deze leerling het gegeven antwoord herhalen of inkoppen.	Leren af om 'Kweenie' te zeggen
13 Rekken	Beloon goede antwoorden met moeilijkere vragen	Leren gaat altijd door en stopt niet als de leerling één antwoord weet. Na het horen van het goede antwoord is het meestal mogelijk om met een 'hoe' of 'waarom' vraag door te vragen.	Raken meer uitgedaagd
59 Precies prijzen	Zet positieve feedback strategisch in. Maak onderscheid tussen erkenning en complimenten	Jouw reactie op gegeven antwoorden is van ongekend belang. - Geef feedback die duidelijk is (benoem wat er inhoudelijk precies goed is) - Geef complimenten voor gedrag niet voor eigenschappen; succes is mogelijk voor eenieder, ongeacht aangeboren factoren. - Maak onderscheid tussen <u>erkenning</u> (leerling laat positief/normaal gedrag zien) en <u>lof</u> (leerling laat abnormaal goed gedrag zien). Erkenning geef je door het gedrag te benoemen, of te bedanken. Lof geef groots. Door te veel te loven krijg je inflatie van het effect ervan. - Varieer in toon en inhoud van je boodschap; corrigeer klein en toon lof soms klassikaal.	Zien hoe succes werkt

32 Korte stop	Geef de leerlingen tijd om na te denken voordat ze antwoord geven.	Geef leerlingen tijd door bijvoorbeeld een vraag te stellen en te vragen een hand op te laten steken wanneer ze het antwoord weten. De handen die omhooggaan kan je hardop tellen. Ook kan je een tijdje stilte laten vallen, of voorafgaand aan je vraag zeggen dat je een pittige vraag hebt en er daarom eerst heel goed moet worden nagedacht.	Steken vaker hun hand op en geven inhoudelijk betere antwoorden
33 Bliksembeurt	Geef ook leerlingen die hun hand niet opsteken een beurt.	Leerlingen zien dat iedereen 'zomaar' een beurt kan krijgen en letten allemaal op. Voorkom dat de vraag wordt ervaren als straf op storend gedrag, of wegglijdende aandacht. Het krijgen van een vraag is juist een kans om te scoren.	

Zelfstandig werken

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?	Activiteit leerlingen?
51 Radar	Zorg dat leerlingen productief blijven door je alertheid te ontwikkelen en hen subtiel te laten merken dat je kijkt	Een leraar die 'ogen in zijn achterhoofd' heeft, dwingt voorbeeldig gedrag af. Maak tijdens je les regelmatig en doelbewust 'de draai' die hoort bij de radartechniek. Ga in een hoek staan en wees je bewust van je blinde vlek. Non-verbaal kan je het gedrag van je leerlingen subtiel sturen. Er zijn een aantal voorbeelden van radardanspassen (pilaar, op je tenen, gazonsproeier, discovinger, politicus en QB).	Actief opvolgen van de aanwijzingen
52 Houding zichtbaar maken	Door duidelijke normen dwing je leerlingen op een zichtbare manier gevolg te geven aan je opdracht.	Hoe aansprekender en visueel waarneembaarder de opdracht is die je geeft, des te gemakkelijker voor jou om te zien wat leerlingen ermee doen. "Leg je boek geopend voor je" is dus sterker dan "Pak je boek erbij".	Opvolgen van de opdrachten

Samenwerken

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?
3.6 Groepen samenstellen	Er zijn verschillende manieren om samenwerkingsgroepen samen te stellen.	kies bewust de samenstellingsvorm bij het doel en de werkvorm van de opdracht: -Zelf partner kiezen -> kan leiden tot onveiligheid en is weinig doelgericht -Zelf partner kiezen & docent stelt criteria -> verhoogt medeverantwoordelijkheidsgevoel van leerlingen, tijdrovend en sociaal onveiligheidsrisico blijft hoog. -Docent bepaalt groepjes -> samenstelling, leerdoel en werkvorm zijn ultiem op elkaar afgestemd. Kan waaromvragen uitlokken. Uitleg en regelmatig wisselen zijn van belang voor draagvlak.
3.6 Criteria bij groeps-samenstelling	Wanneer jij de groep wilt samenstellen kan je dit doen aan de hand van criteria.	Kies je criteria passend bij de het doel van de opdracht en de werkvorm: - Niveau -> homogeen (sterk bij sterk en zwak bij zwak) biedt mogelijkheid tot differentiatie/ veiligheid/ gerichte uitdaging, heterogeen (zwak en sterk gemengd) biedt mogelijkheid tot het leren van en met elkaar. - Opvatting/ interesse -> homogeen is sociaal veilig, heterogeen is van belang wanneer leerlingen standpunten moeten leren verwoorden en inleven in andere perspectieven.

		<ul style="list-style-type: none"> - Heterogeen naar achtergrond -> leerlingen vullen elkaar aan en werken zo samen - Heterogeen naar leerstijl -> leerlingen vullen elkaar aan en werken zo samen - Heterogeen naar sociale vaardigheden -> sociaalvaardige leerlingen brengen a.h.v. opdrachten hun vaardigheden over aan groepsgenoten. - Heterogeen naar sekse -> gemengde groepen werken doorgaans rustiger en effectiever samen.
3.7 Werkvormen activerend en samenwerkend leren	In literatuur en op het internet is een schat aan voorbeeldwerkvormen te vinden.	<p>Kies de werkvorm bij het doel van de les voor de leerlingen. Enkele veel gebruikte werkvormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Stelling (hand omhoog met 'eens' bijvoorbeeld, twee handen omhoog met 'oneens') -Check in duo's (leerlingen vergelijken hun antwoorden en komen tot één beste resultaat) -Coach in duo's (1 leerling werkt andere leerling coacht, volgende beurt wisselen rollen) -Expert (elke groepslid krijgt ander deel van de stof uitgereikt en deelt dit later met de groep) -Placemat (groep van 4 zit elk aan een andere zijde van een groot vel papier, ieder schrijft aan eigen zijde een antwoord op een groepsvraag, in het midden schrijft de groep de overeenkomsten in de gegeven antwoorden) -Flitsen (leerlingen noteren op losse kaartjes een moeilijke vraag en op de andere kant het antwoord, de kaartjes worden doorgegeven in de volgende fase om elkaar te overhoren)

Afsluiten

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?	Activiteit leerlingen?
26 De afzwaaijer	Sluit de les af met een afzwaaijer waarmee je vaststelt of je je doel hebt bereikt.	Stel de groep (max. 3) doelgerichte, representatieve vragen. Laat de antwoorden opschrijven op bijvoorbeeld post-its en voorzien van naam inleveren bij het weggaan. Kijk de gegeven antwoorden snel na (bijvoorbeeld door het vormen stapels of het ranken van de gegeven antwoorden) De afzwaaijer kan input leveren voor de begintaak van de volgende les, of als criterium bij het vormen van de groepen naar niveau.	Schrijven hun naam antwoorden op en verlaten het lokaal

Lesovergangen

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?	Activiteit leerlingen?
30 Bij de tijd	Deel je schaarse tijd goed in (bewust, strategisch, zichtbaar)	Geef een planning van de les, houd je hieraan en laat de klok/timer ook zien. Ronde getallen (10 minuten, half uur bijvoorbeeld) vragen om globale navolging. Onlogische getallen vragen om exacte navolging (2,5 minuut, 11 minuten, 28 minuten), tel af voordat je verder gaat.	Hebben een leerervaring die bewust en efficiënt voelt.
28 Heldere afbakening	Zorg ervoor dat overgangen van de ene activiteit naar de andere duidelijk zijn	Geef een teken bij elke overgang. Bijvoorbeeld door een klassikaal startsein te geven met een vrolijke "klaar voor de start af". Ook een fluisterend "... jullie hebben drie minuten om dit te noteren" gevolgd door "begin maar" en een stilte. Sluit een fase af door aan te kondigen dat er nog x seconden zijn en te benoemen welk gedrag je dan wil zien.	Treuzelt minder

Doelen formuleren

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?
16 Begin aan het eind	Omschrijf je doel, bedenk hoe je dat bereikt en kies dan pas lesactiviteiten	Foute ontwerpvraag: 'Wat gaan mijn leerlingen vandaag doen?' Goede ontwerpvraag: 'Wat moeten mijn leerlingen aan het eind van de les kunnen?' Je kunt benoemen waarom je behandelt wat je behandelt en welk element dit is van het grotere doel. Lees over het formuleren van doelen techniek 17 in het boek
18 Zichtbaarheid	Hang je lesdoelstelling op in de klas, op een voor iedereen zichtbare plek	Hang je lesdoelen voor iedereen (leerlingen, collega's, leiding, ouders) zichtbaar op in je lokaal. Het besef waar leerlingen onder jouw leiding mee bezig zijn groeit hierdoor. Bevraag leerlingen regelmatig over de ontwikkeling t.o.v. je doelen en sta open voor feedback op jouw doelen van bezoekers.

Sfeer

Techniek	Wat?	Mijn activiteit?
59 Precies prijzen	Zet positieve feedback strategisch in. Maak onderscheid tussen erkenning en complimenten	Jouw reactie op gegeven antwoorden is van ongekend belang. - Geef feedback die duidelijk is (benoem wat er inhoudelijk precies goed is) - Geef complimenten voor gedrag niet voor eigenschappen; succes is mogelijk voor eenieder, ongeacht aangeboren factoren. - Maak onderscheid tussen <u>erkenning</u> (leerling laat positief/ normaal gedrag zien) en <u>lof</u> (leerling laat abnormaal goed gedrag zien). Erkenning geef je door het gedrag te benoemen, of te bedanken. Lof geef groots. Door te veel te loven krijg je inflatie van het effect ervan. - Varieer in toon en inhoud van je boodschap; corrigeer klein en toon lof soms klassikaal. Benoem positief wat je wel wilt zien.
62 P-factor	Zorg ervoor dat leren een feest blijft	Kruid je lessen met enorme hoeveelheden energie, passie, enthousiasme, plezier en lol. Niet als tegengif tegen hard werken, maar juist om leren mogelijk te maken. Kies een manier die bij je past. Gebruik bijvoorbeeld wedstrijdje, spelletjes, gedeelde symbolen/taal/verhalen, toneel, zang, dans, humor, spanning en verrassingen.

Geraadpleegde bronnen:

- Lemov, D., & Atkins, N. (2015). *Teach Like a Champion 2.0*. Hoboken, NJ, Verenigde Staten: Wiley.
- Terpstra, K. J. (2018). *Docent van nu* (2e editie). Nederland: Onderwijs van Nu.